

بار دیگر؛ پیروزی

کثیفی است. ما نمود این زشتی را بیرون مستطیل سبز و در صدور رأی شوکه‌کننده برای مهاجم توانای پرسپولیس دیدیم. پرسپولیس از سد بزرگ و ناجوانمردانه‌ای گذشت. نتیجه و تلاش تیم پرسپولیس نشان داد فوتبال صرفاً یک محاسبه عقلانی و برنامه‌ریزی شده نیست و با پول و رانت و لابی‌های پشت پرده و تصمیم‌های دیوانه‌وار منتج به نتیجه نمی‌شود بلکه تابع نیروی باور، ایمان، شور هواداری، فرهنگ حمایت و حمیت تیمی و ملی است. در شبی که ذکر آن رفت مردم صرفاً برای یک امر فرهنگی و جمعی به نام فوتبال و به بهانه صعود تاریخی به خیابان آمدند تا تأکید کنند که حمایت از منافع ملی و نام مقدس کشور، تعصب کور، رنگ و رقابت داخلی نمی‌شناسد. برد تیم پرسپولیس صرفاً یک برنده شدن عادی در مسابقه‌ای عادی نبود. نه فضای مسابقه و رقابت جوانمردانه بود و نه درجه اهمیت و حساسیت بازی قابل اغماض. شرایط زمین و زمانه نیز بر وفق مراد نبود. موفقیت پرسپولیس از همین حیث به جشنی خیابانی با اسم رمز ملیت و منافع ملی انجامید که ورای یک پیروزی محض در مسابقه فوتبال بود. مردم به این حضور یله و مسرت‌بخش نیاز مبرمی داشتند و برنده شدن تیم پرسپولیس در این مسابقه حیثیتی، جرقه این لحظه تاریخی و ناب را زد. حواشی فرامتنی، فرهنگی و سیاسی و تنش‌های حول مسابقه بار دیگر نشان داد فوتبال آنطور که وارن (۱۳۹۵) می‌گوید فقط ورزش نیست، سیاست و منازعه بر سر قدرت است. پرسپولیس در نهایت از نبرد دوحه سربلند خارج شد. داور در سوت خود دمید. هواداران غریو شادی سر دادند و ما بار دیگر دانستیم که هنوز به چه بهانه‌های ساده‌ای می‌توانیم «ما» باشیم و زندگی کنیم. کریچلی، سایمون (۱۳۹۷) وقتی به فوتبال می‌اندیشیم به چه می‌اندیشیم؟ سایت ترجمان، <http://tarjomaan.com/interview> ۸۹۴۷/

وارن، مایکل (۱۳۹۵) آن سوی زیبایی؛ فوتبال به مثابه کنترل و اعتراض، ترجمه مینا فراهانی، منتشر شده در سایت ترجمان، <http://tarjomaan.com/neveshtar> ۸۲۸۲/

ارتش سرخ بالاست و هواداران نیز سودای به آسمان پریدن دارند. مشتهای گره کرده و چشمان از حدقه بیرون زده گویای وجد و توانمندی به انتکای بُرد ملی است. در این میان یکی از هواداران ژست مبارزه فنی شبیه مشته زنی گرفته است، گویی هنوز در فضای مسابقه و جدالی سخت است. برخی از حاضران نیز با انگشت نماد پیروزی و موفقیت را به دوربین نشان می‌دهند. در یکی از عکس‌ها در پس‌زمینه

از پوشش افراد و خودروهایی که سوارند به نظر می‌رسد طیف هواداران از طبقه متوسط باشند. حضار درون عکس عمدتاً جوان و مرد هستند. خیابان در تصرف مردان جوانی است که خود را هوادار فوتبال و پرسپولیس معرفی می‌کنند. در چند عکس معدودی هم در چند عکس معدودی هم هستند؛ آنها موقعیت حاشیه‌ای دارند؛ یعنی وسط خیابان نیستند بلکه درون ماشین هستند و شادی کنترل شده‌ای ولایو هستند. حضار به واسطه نشانه‌های مختلفی تعلق و وابستگی باشگاهی و ملی خود را نشان داده‌اند. پسری جوان تی شرت قرمزی به تن و پرچمی سرخ در دست چپ دارد. افراد دیگر کلاه‌های رنگی با پرچم ایران را به سر دارند و افرادی هم خود پرچم را در دست گرفته‌اند و رقص و پایکوبی می‌کنند. حضار دیگر نیز در آیینی کارناوالی از سرو کول هم بالا می‌روند. فوتبال چنان شوری در میان انداخته و غلغله‌ای به پا کرده که افراد فراموششان شده است که همین یک روز قبل از مسابقه تهران قرنطینه شد و قوانین سختی برای کنترل وضع بیماری فراگیر اعمال شد. متأسفانه از خیل جمعی فقط دو، سه نفر ماسک بر صورت دارند. در حقیقت شعف ناشی از پیروزی آنچنان سرمست‌کننده است که هواداران را از مرگی که در کمین است، غافل ساخته. جمعیت شاداب است و نشانی از خستگی و یأس در این ساعت شب در چهره آنان هویدا و مشهود نیست. اکسیر غریب فوتبال همین است که در هنگامه مرگ نیز سرود زندگی، جوانه زدن و برخاستن می‌کند. زبان بدن حامیان همگی زبان بدنی مغرور، پیروز و هیجان‌زده است. پرچم

آرش حسن‌پور
پژوهشگر مطالعات تصویری

عکس‌ها همگی خارجی‌اند. فضایی که عکس‌ها در آن ثبت شده است نامی جز خیابان ندارد. این پدیده معاصر و این میعادگاه جمعی انسان‌ها در عصر مدرن. همگی عکس‌ها در شب گرفته شده‌اند. یک شب فراموش ناشدنی و ماندگار. شبی که پرسپولیس ایران در مصاف با تیم النصر عربستان در یک نبرد طولانی و طاقت‌فرسا پس از صدوبیست دقیقه و در آوردگاه پرفشار و استرس پنالتی برنده فینال غرب آسیا شد تا به فینال مسابقات برسد و منتظر حریفی از شرق آسیا باشد. این مسابقه در روز دوازدهم مهرماه ۱۳۹۹ در ایامی برگزار شد که فشارهای اقتصادی و بلیه کرونا تاب‌وتوان ایرانیان را بیش از پیش گرفته بود و بارقه‌های امید می‌رفت تا خاموشی و زوال بگیرد. فوتبال؛ این پدیده سحرانگیز اما بار دیگر به مدد ما آمد. این عکس‌ها برش‌هایی از جشن و سرور جمعی مردمی است که برای دمی از زیر بار فشار زندگی روزمره و هراس از ویروس مهلک به درآمده‌اند و سر از پا نمی‌شناسند. درست است که عکس‌ها همگی شب‌هنگام گرفته شده است اما نورهای مصنوعی و برق چشم هواداران مشتاق و خرسند فوتبال، روشنایی خاصی به فریم‌های عکس‌ها بخشیده است. عکاسان نیز از این فرصت استفاده کرده و به میان انبوه جمعیت رفته‌اند و در میانه این هیاهوی خوب و نیک به ثبت عکس اقدام کرده‌اند. عکس‌ها عمدتاً از نمای نزدیک و متوسط گرفته شده‌اند و به لحاظ زاویه نیز همپراز با حضار عکس هستند. در لوکیشن خیابان و اتوبان، حضور مردمی کلان و وسیع مانع از عبور و حرکت اتومبیل‌ها و وسایل نقلیه شده است؛ گویی خیابان را نه برای حرکت بلکه برای تجمع